

Oslo, 25. mai 2021

Transport- og kommunikasjonskomiteen
Finanskomiteen

Jernbanen må sikres som bærekraftig transportform etter pandemien

Jernbanealliansen vil herved gi innspill til Stortingets arbeid med revidert statsbudsjett for 2021.

Jernbanealliansen ber om at Stortinget bidrar til en bærekraftig gjenåpning av samfunnet gjennom å gi persontrafikken med jernbane forutsigbarhet ut 2021, sette i gang arbeid med en ny støtteordning for persontransport fra 2022, samt signalisere videreføring av miljøstøtteordningen for gods på bane.

Jernbanealliansen viser til betydningen togtrafikken har for bærekraftig mobilitet for personer og gods, som virkemiddel for bedre framkommelighet, reduserte klimagassutslipp, mindre lokal luftforurensning og mindre støy.

SSBs statistikk viser at passasjertallene med tog økte kraftig til og med 2019. Det er viktig å opprettholde og øke togtrafikkens andel av trafikken i årene som kommer, både for Norges klimamål for 2030 og for å sikre bærekraftig mobilitet for befolkning og næringsliv.

Godstrafikken på bane har klart seg langt bedre enn persontrafikken, med oppstart av flere nye godstogtilbud under pandemien. Den positive utviklingen trues imidlertid av økende infrastrukturavgifter og usikkerhet om hvorvidt miljøstøtteordningen for gods på bane videreføres.

Persontransporten trenger støtte ut av pandemien for å tiltrekke seg flere passasjerer

Under covid-19-pandemien har persontogtrafikken lidd under en betydelig inntektssvikt som følge av smitteverntiltak og redusert reiseaktivitet. Aktørene i sektoren og utredninger utført på oppdrag fra myndighetene forventer at deler av inntektssvikten kan vedvare gjennom 2021 og også i årene framover.

Det er viktig å reetablere bærekraftige reisevaner etter pandemien. Det vil derfor være viktig å gi et godt togtilbud, og uheldig om trafikantene opplever usikkerhet om det fortsatt vil være et godt rutetilbud utover høsten.

I forslag til revidert nasjonalbudsjett er det satt av 435 millioner kroner ekstra til offentlig kjøp av persontransport med jernbane. Dette er kun ment å sikre opprettholdelse av togtilbudet ut oktober 2021. Operatørene har signalisert behov for større budsjettmessig forutsigbarhet for å kunne betrygge passasjerene sine enn hva det er lagt opp til i RNB.

Jernbanealliansen ber om at det settes av en ramme for perioden til og med desember 2021 på 650 millioner til opprettholdelse av persontrafikk med jernbane gjennom økt offentlig kjøp over kapittel 1352 post 70. Det forutsettes at bevilgningen gis som ramme, slik at overskytende beløp forblir i statskassen hvis reelt inntektstap blir lavere enn estimert.

- Jernbanealliansen oppfordrer Stortinget til å be Regjeringen komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2022 med forslag til en støtteordning for persontransport på jernbane som kan godkjennes av ESA, og aktiveres dersom det skulle bli nødvendig for å unngå kutt i rutetilbudet og/eller redusere risikoen for plutselige avbrudd i togtrafikken.

Godsnæringen trenger videreført miljøstøtteordning for gods på bane

Den nåværende miljøstøtteordningen for gods på bane utløper den 30. juni. Jernbanealliansen mener ordningen har fungert etter intensjonen, og sikret at det fortsatt transporteres containere og semihengere på jernbane i stedet for på vei i betydelig omfang i Norge, og at det er blitt startet opp flere nye slike togtilbud i støtteperioden.

Det er ikke gitt noe klart signal fra regjeringen hvorvidt ordningen vil videreføres. Inntil et slikt signal eventuelt gis, vil næringen i resten av 2021 drive med en betydelig økonomisk risiko. De planlagte infrastrukturforbedringene i NTP 2018-2029 er foreløpig ikke realisert, og infrastrukturavgiftene tynger også godstogenes konkurransekraft.

Mangelen på forutsigbarhet om det faktisk vil utbetales støtte for transporten som uføres i andre halvår 2021 kan legge en demper på investeringsvilje og videre satsing. Uten fortsatt miljøstøtte ser det ikke ut til å være grunnlag for fortsatt drift på sikt.

- Jernbanealliansen oppfordrer Stortinget til å be Regjeringen videreføre miljøstøtteordningen for gods på bane med virkning fra og med 1. juli 2021, føre dialog med næringen, og komme tilbake til Stortinget i forslaget til statsbudsjett for 2022 med endelig konkret forslag til utforming og ramme for ordningen.

Om Jernbanealliansen

Jernbanealliansen består av ni organisasjoner som ønsker å fremme jernbanen i Norge. Alliansens formål er å arbeide for økte bevilgninger til utbygging av jernbaneprosjekter og opprustning av det eksisterende jernbanenettet. Jernbanealliansen består av:

- Arbeidsgiverforeningen Spekter
- Framtiden i våre hender
- Landsorganisasjonen i Norge (LO)
- LO Stat
- Natur og Ungdom
- Naturvernforbundet
- Norsk Jernbaneforbund
- Norsk Lokomotivmannsforbund
- Trygg Trafikk

Med vennlig hilsen

Tonje E. Orsten Kristiansen
styreleder